

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Vbi de parvitate materiæ in re venerea, n. 8. & 9. paragraph. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

lutè intelligatur de agente solum, & quidem, ut modo dictum est §. 3. num. 3. cum seminatione intra vas præpositum; hæc enim est undequaque certa sodomia; an etiam de patiente, qui certè sodomita etiam solet appellari? De utroque intelligi, propter rationem dictam probabilius est: sed intelligi solum (nisi aliud in reservatione addatur) de agente, non possum non putare probabile. e Ratio est, non multo ante dicta, quia certa & propria sodomia, ad quam solam debet se extendere reservatio, quæ omnium consensu est odiosa, & restringenda, solum est illa, per quam seminatur in vase præposito masculi, id quod certè non fit à patiente: adde, in iure magis puniri agentem, quam patientem; & merito, quia gravior ille peccat, quam hic, ex D. Antonino, f ergo non est mirum, si nos censeamus reservationem cadere in illud peccatum, quod est gravior.

e *vt tenet Graph. in pract. casuum reserv. li. 1. c. 21. n. 7. 8. & 25. f. 8. Anton. in summ. p. 3. tit. 17. §. 4.*

4. Diana, g qui in uno loco tenet, esse probabile, sodomiam agentis & patientis esse eandem specie, unde non esse speciatim in confessione explicandam, deberet affirmare, eam esse pari modo reservatam, & tamen in alio h loco propendet, non esse. At vero ego, qui cum Delugo constanter docui, paulo ante §. 3. num. 7. esse diversas, (agens enim per se prodigit semen, quod non prodigit patiens) multo consequentius probabile iudico, reservationem sodomix absolutè p. fi-

tam, solum esse contra sodomiam certam & principalem, qualis sola est sodomia agentis.

g *Dian. p. 3. tr. 4. ref. 159. & p. 6. tract. 6. ref. 36. h Dian. p. 2. tr. 17. Misc. resol. 64. vide etiam p. 7. tract. 11. ref. 13. ubi multa de reservatione huius peccati.*

5. Sodomiam imperfectam non intelligi reservatam, ubi sodomia absolute reservata est, jam dixi §. 3. numero quarto, cum Grassio, & nunc confirmo cum Bonacina. i

i *Bonac. de matr. qu. 4. p. 11. nu. 5.*

6. Reservata sodomia, intelligi reservatam bestialitatem, aliqui affirmant; sed verius negat idem Bonacina, quem, si est otium, lege.

CAPVT OCTAVVM.

§. I.

De impudicitia, hoc est, de tactibus, aspectibus, similibusque actibus impudicis inter solutos.

Vbi obiter de parvitate materia in re venerea.

DE his pauca dixi in Methodo, a & potius, ut aperirem, qua ratione sint in confessione deferenda, quam ut eorum naturam explicarem; quare in presentia id uberius erit agendum: loquimur autem de actionibus externis inter solutos, & sine periculo pollutionis; nam inter conjuges, vel sponsos, vel quando subest periculum pollutionis, supra

F f

b dictum

b dictum est satis; de internis vero desiderijs & cogitationibus morosis dicam l. 10.

a in *Meth. Conf. lib. 2. c. 7. §. 2. ubi in edition. Panormitana 1649. quæ est omnium amplissima, citantur alia loca. b sup. c. 3. §. 5. à nu. 42.*

2. Tanquam fundamentum necessarium eorum, quæ hic proferenda sunt, præmitto, in prædictis, v. g. in tactu manus mulieris, tria genera delectationum inveniri: primam naturalem, secundam libidinosam, quam veneream appellamus, tertiam non libidinosam.

3. Naturalem delectationem voco eam, quæ oritur ex naturalium qualitatum proportione: sic delectatur manus tangere mollia, refugit aspera, eademque manus, quando excedit in calore, delectatur tangere manum frigidam, & è contra. Si quis ergo tangat manum mulieris, & sine alia ulteriore intentione delectetur de sola mollitie, de solo calore, de solo frigore &c. ex se nullius erit peccati reus: licet enim difficile sit, & periculosum, sistere in his terminis, tamen aliquando certè fititur, ut quando manibus salidis suæ filie pater senex proprias calefacit, vel quando pueri ab omni impuritate alieni se invicem jocando contrectant, vellicantque &c.

Huc reduco moralem, (sic juvat appellare) delectationem, quæ interdum ex his captatur, quæque potius voluptas mentis est, & gaudium, quam affectio appetitus sensitivi. Talis est casta delectatio, quam quis sumit ex osculo, more patriæ, vel honesto

tactu manus, quando exhibetur causa castæ amicitie; tunc enim amicus, seu amici pars superior sibi complacet de morali honestaque amicitia, nihil de sensitiva delectatione.

4. Libidinosæ, vel venereæ est, quæ oritur ex copula, pollutione, distillatione, vel ex cogitatione ipsarum; ut item quæ oritur ex commotione partium corporis, seu spirituum inservientium generationi, quam appetitus sensitivus maxime percipit. Venerea autem appellatur, quia est ordinata ad generationem, cui Venerem prisca antiquitas præferebat.

Si quis ergo in his extra matrimonium delectatur, peccare mortaliter, est omnibus manifestum; nec enim in his dari parvitatem, dicitur mox numer. 3.

5. Non libidinosæ est illa delectatio, quæ sumitur ab aliquibus actionibus, quæ licet ordinatæ sint aliquando ad generationem, aliquando tamen non sunt; & tamen, ut non ordinatæ, suam parviunt propriam delectationem, quæ ratione possent dici remotè, non vero proximè ad generationem ordinari, v. g. tactum femineæ manus, certum est, posse referri ad se præparandum ad copulam: at potest non referri, & nihilominus tunc ille tactus pariet ex se in tangente suam delectationem, non quidem solum illam naturalem ex proportione qualitatum, de qua num. 3. sed aliam propriam individualem talis tactus, ut relati ad mulierem, sine ulla profus intentione libidinis. Sicut enim differt individualiter licita delectatio,

ſtatio, quā à viſione, & odore purpureæ roſæ ſentis, ab ea, quā ſentis ab albo lilio, ſic differt delectatio pudica, quā capis à mera proportio- nata pulchritudine vultus mulieris, ab ea, quā caſtè item ſunius à quacum- que alia pulchritudine v. g. floridi campi, exquisitæ architecturæ, fron- dentis arboris, & cujuſcumque alte- rius qualitatis, naturaliter tibi tuiſque oculis proportionatæ. Quare hæc non libidinoſa delectatio, licet inter natu- rales computari poſſit, tamen, elari- tatis gratia, eſt omnino diſtinguenda: nam de hoc maximè quæritur, an, & quod peccatum ſit, eam voluntariè ſu- ſcipere? Pro quo

6. Statuamus hanc univerſalem regulam, tres habentem partes. Om- nes actus, v. g. aſpectus, tactus, allo- cutio mulieris, ſi ſolum delectationem naturalem afferant, & ex alia parte ob illam ſolam aſſumantur, ex nullo pec- cato aſſumuntur, imo interdū ex me- rito, quia illa delectatio ordinatur ex ſe ad bonum finem, nec in ſe inhoneſta eſt. Rurſus ijdem actus, ſi pariant de- lectationem veneream, vel aſſuman- tur propter illam, cum peccato mor- tali extra matrimonium aſſumuntur, quia extra illud prohibiti ſunt. De- nique ijdem, ſi pariant illam delecta- tionem non libidinoſam, eaque dele- ctatio aſſumatur quidem, ſed non ad ullam libidinem veneream, ſolum cum peccato veniali aſſumetur: cujuſ ultimæ partis ratio (nam aliæ proba- tione non indigent) eſt, quia ex una parte non habemus, unde, ut ſic, ſub mortali prohibita ſit; ſi enim eſſet pro-

prohibita, inde eſſet, quia ad genera- tionem, quæ ſit illicita, referri, & probatum eſt, ex ſe non referri, ergo &c. & ex alia parte deordinatio non- nulla eſt, atque adeo venialis, ijs ut- actibus ad meram delectationem, lice- levem; unde vides, cur tactus v. g. honeſtæ partis ex ſe non ſit mortalis, ſit vero tactus partis inhoneſtæ, inter- ſolutos: Ratio enim eſt, quia honeſtæ partis tactus delectationem ex ſe parit vel naturalem, vel non libidinoſam, declaratam in prima, & tertia parte re- gulæ: ac tactus inhoneſtus non ſolum parere poſſet delectationem natura- lem & non libidinoſam, ſed quando aſſumitur ſolum ob ipſas has duas de- lectationes, (nam ſi aſſumatur ob ne- ceſſitatem, illas partes, v. g. medendi, non ſumus in caſu) parit etiam inſepa- rabiliter libidinoſam; & ratio hujus maximè notanda eſt, quia impoſſi- bile ſit, ut delectatio quæcumque, licet naturalis, vel non libidinoſa ejus par- tis, quæ tam proximè inſervit genera- tioni, aſſumatur ob delectationem non libidinoſam, quin comitanter non confurgat ipſa delectatio libidinoſa; quare dum aliquis tam proximam & inſeparabilem ex ſe cauſam ponit li- bidinoſæ delectationis, illam procura- re convincetur, atque adeo juxta dicta- nu. 4. peccare mortaliter.

7. Sanchez e confundit delectatio- nem naturalem, & non libidinoſam: ſed deinde in diſcurſu doctrinæ, re ipſa videtur diſtinguere: dum enim levem manus famine tactum dicit eſſe venialem, propter parvitatem delectationis, ſignificat ideo eſſe venia- lem.

Bf. 2.

lem, quia nō est ex se delectatio libidinosa; quod dictum me iuvat sic explicare, ut voluptatem non libidinosam vocaverit voluptatem modicam, seu parvam, quæ certe admodum exigua est, præ illa, quæ est libidinosa. Et quamvis idem Sanchez *d* in Summa se retractaverit, de prædicta parvitate, concessa in citato loco de matrimonio, unde videatur fateri, se intellexisse de libidinosa; tamen pro maiore claritate suæ sententiæ, non admittentis parvitatem in re venerea, id fecisse suspicor: nam cæterum mea interpretatio utpotè constantiam Authoris defendens, ipsi eidem Authori (credo) si viveret, non displiceret. Nonnemo suspicatur, eam retractationem non esse Authoris, sed supposititiam, vel certè illi involuntariam. Ego huic suspitioni, si vera est, addo, satius fuisse, Authoris mentem declarare, ut ego conatus sum, quàm illum pronuntiare, sua dicta retractantem.

c. Sanchez. li. 9. mat. d. 56. n. præfert. 5. & n. 6. & in summa li. 5. c. 6. nu. 13. & Sanchez in sum. l. c. num. 22. & Beyerlinkius, quem laudat, sequiturque Caram. in Reg. S. Bon. n. 1053.

Parvitas materia non datur in re venerea.

8. Hanc regulam sic à nobis distinctam, quam nisi calleas, semper in hac materia cæcutes, confirmare iuvat doctrina & autoritate Castropalai, qui loquens de Decreto R. P. Claudij Aquavivæ, quo prohibuit Nostri, ne docerent, dari in re venerea parvita-

tem, hæc habet formalia verba; *et* Sed non levem pluribus Doctoribus difficultatem intulit dictum præceptum tot pænis affectum, tot verbis exaggeratum, præcipuè cum videatur opponi communissimæ Doctorum sententiæ, admittenti in materia luxuriæ leve peccatum, ex parvitate materiæ. Neque enim credendum est, voluisse Claudium, virum alioqui doctissimum & prudentissimum, Societatisve Prælatos, condemnare tanquam doctrinam omnino exterminandam, quæ affirmaret, delectationem sumptam ex visione mulieris pulchræ, ex illius manus contactu, ex illius colloctione, absque ullo desiderio, vel periculo ulterioris lapsus, esse peccatum veniale. Verum si verba præcepti attentè expendantur, facile supradicta difficultas dissolvitur. Neque enim Claudius negavit, aut negare potuit, probabile esse, supradictas delectationes leves esse: solum enim negavit, in re venerea dari exiguam delectationem, ex levitate materiæ. Et quidem merito. Nam res venerea propriè est coitus, vel pollutio, vel ad summum, quæ ad hoc proximè disponunt, ut est commotio spirituum generationi subservientium, sicuti tradit Galen. *lib. 14. de usu part. c. 9. & 10.* Delectatio igitur, quæ ex imaginatione, vel ex contactu sumeretur ex coitu, pollutione, commotioneve spirituum subservientium generationi, nequaquam ex levitate materiæ à mortali excusari potest, quia est delectatio in re venerea. At delectatio, quæ sumitur ex visione mulieris

lieris pulchræ, & ex illius manus
contactu, ob solam illam delectatio-
nem, absque ullo alio periculo, vel
desiderio, non est delectatio in re ve-
nera; ac perinde nec peccatum mor-
tale; & ita sustinet Filliuc. tr. 30. in 6.
præcep. Decalogi c. 9. per totum, præci-
pue nu. 18. & 192.

ee Castrop. t. 3. t. 16. dis. 5. qu. 9.
num. 8.

9. Hæc Castropalaus. In quibus
vellem, advertas illa (communissi-
mæ sententiæ, admittenti in materia
luxuriæ leve peccatum; & non dari
in re venerea &c.) vides? commu-
nissimam opinionem vocat, dari par-
vitatem in materia luxuriæ, negat e-
andem dari in re venerea; videtur e-
nim; nisi fallor, significare, hæc duo,
(in materia luxuriæ, & in re venerea)
differre per maximè. Nam luxuria late
patet ad omnem culpam, pertinentem
maximè ad sensum tactus; res vero
venerea, quam propriè vocavimus li-
bidinosam, restringitur ad culpas per-
tinentes ad generationem: ibi parvi-
tas adest, quia tactus levis ex joco seu
ex delectatione non libidinosa, parva
culpa est, licet possit esse gravis, si af-
sumatur ob finem libidinosum; at
hic, nimirum in re venerea, nulla par-
vitas datur: f semper enim eo ipso,
quod venerea est, inchoatio copulæ,
seu pollutionis est, atque adeo ipsius
procuratio, quæ inter solutos mortale
peccatum semper attingit. Scio, tum
Sanchez, g. tum priscos Authores
confundere luxuriam & rem venere-
am: Sed nos recentiores, claritatis &
doctrinæ gratia, modo dicto distin-

guimus. His jactis fundamentis per
ejusmodi actus sigillatim, facilitatis
ergo, discurremus.

f l. de hoc Rebell. fuse p. 2. de just. li.
3. qu. 19. sec. 3. Castr. t. 1. tr. 2. d. 2. p.
10. §. 2. nu. 4. citans Less. Salas, Basil.
Vasq. quidquid dicant aliqui, quos cit. se-
quiturque Caram, in Reg. S. Ben. à num.
1052. g. Sanc. li. 9. mat. d. 46. star-
sim per totam, & in Summa li. 5. c. 6. n.
12.

§. II.

Tactus, oscula, amplexus inter
solutos.

T Angere a manum, faciem,
brachia, pedes, & ex Navar-
ro, etiam mammillas mulie-
ris, si fiant inter solutos (de quibus
hic, & in sequentibus agimus) ex joco,
curiositate, levitate, nihil habent mali,
præter ipsum jocum &c. nam ut sic,
non aliam, nisi naturalem pariunt de-
lectationem. Quod si fiant ob solam
delectationem non libidinosam, erit,
ut dictum est, cum peccato veniali:
at si fiant animo libidinoso, peccati
mortaliter, patet ex dictis.

a De his & proximè dicendis leg.
Sanch. li. 9. d. 46. à nu. 7. Less. li. 4. c.
3. dub. 8.

2. Hinc cautè sunt legendi, qui di-
cant, b leviter tangere manum mu-
lieris, digitum intorquere, pedem pe-
de premere, esse veniale; cautè, in-
quam, quia semper, etiam in his, est
prædicta distinctio præ oculis habenda.
Quis enim neget, prementem, vel

ff 3

levit-